

สมุนไพรไม่ไกลตัว เรื่อง ว่านหางจระเข้

สถานการแพทย์แผนไทยประยุกต์

คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Aloe vera* (L.) Burm.f.^(๑)

ชื่อวงศ์ : ASPHODELACEAE^(๑)

ชื่อท้องถิ่น : ว่านไฟไหม้, หางตะเข้^(๒)

สรรพคุณตามศาสตร์การแพทย์แผนไทย :

วุ้นจากใบ รสจืดเย็น ใช้รักษาแผลไฟไหม้ น้ำร้อนลวก^(๒)

น้ำยางจากใบ เมื่อนำยางสีเหลืองของใบว่านหางจระเข้ มาเคี้ยวจนเข้มข้นและทิ้งไว้ให้แห้ง จะได้น้ำยางที่แข็งเป็นก้อนสีดำ เรียกว่า “ยาดำ” มีรสขม เย็น เบรียว มีกลิ่นเฉพาะตัว ใช้เป็นยาถ่าย ถ่ายพิษไข้ ขับน้ำดี^(๒, ๓)

วิธีการใช้เพื่อบรรเทาอาการแผลไฟไหม้ น้ำร้อนลวก :

ใช้วุ้นจากใบ โดยเลือกใบว่านที่อยู่ส่วนล่างของต้น เพราะจะได้ใบที่ใหญ่ ได้ปริมาณเนื้อวุ้นจากใบค่อนข้างมากกว่าใบเล็ก ปอกเปลือกสีเขียวออกด้วยมีดที่สะอาด ล้างยางสีเหลืองออกจนเนื้อวุ้นสะอาด ชูดเอาเนื้อวุ้นใส่มาทาบริเวณแผล ทาวันละ ๒ ครั้ง เข้า-เย็น จนกว่าแผลจะหาย ช่วยทำให้แผลหายเร็ว และไม่เกิดแผลเป็น นอกจากนี้ยังใช้ทารักษาผิวไหม้จากแสงแดดได้^(๒)

ข้อควรระวัง :

๑. ก่อนใช้ว่านหางจระเข้ ควรทดสอบดูว่ามีอาการแพ้หรือไม่ โดยเอาวุ้นจากใบทาบริเวณท้องแขนด้านใน ถ้าไม่มีอาการคัน หรือผิวแดง สามารถใช้ได้^(๒)
๒. การใช้ยาดำสำหรับเป็นยาถ่ายหรือแก้อาการท้องผูกอาจมีอาการข้างเคียง คือ ปวดมวนท้อง^(๓)

เอกสารอ้างอิง

๑. Plants of the world online. *Aloe vera* (L.) Burm.f. [Internet]. [cited 2023 Jul 10]. Available from: <https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:530017-1>
๒. กระทรวงสาธารณสุข โดยสำนักงานคณะกรรมการการสาธารณสุขมูลฐาน. สมุนไพรในงานสาธารณสุขมูลฐาน สำหรับบุคลากรสาธารณสุข. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก; ๒๕๓๓. หน้า ๑๔๙.

๓. กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข. ตำราการแพทย์แผนไทยสำหรับแพทย์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก; ๒๕๕๘. หน้า ๑๒๒.